

TVA 2025/70

Van Groenselect naar Wagevoe: naar toekomstbestendige ondernemingsrechtarbitrage

M.B.A. Hetterscheidt & L.J.J. Vink, datum 22-10-2025

Datum	22-10-2025
Auteur	M.B.A. Hetterscheidt & L.J.J. Vink ^[1]
JCDI	JCDI:BSD29769:1
Vakgebied(en)	Burgerlijk procesrecht / Arbitrage Burgerlijk procesrecht (V) Ondernemingsrecht / Rechtspersonenrecht
Wetgang	Wagevoe, art. 1022 Rv, art. 2:14 BW

This article maps the uneasy fit between arbitration and Dutch corporate law disputes. Since Groenselect (HR 10 november 2006, NJ 2007/561) actions to annul corporate resolutions are in principle reserved to state courts due to their erga omnes-effects, whereas many contractual claims connected to such resolutions remain arbitrable. The Enterprise Chamber consistently asserts jurisdiction over inquiry proceedings even where parties agreed to arbitrate. By contrast, since 2012 the statutory corporate disputes regime (exit/squeeze-out) is explicitly arbitrable provided a clear clause covers those disputes and the award achieves a definitive share transfer. Still, third-party participation and the inter partes nature of awards curb corporate arbitration's reach. The 2025 Wagevoe reform, which streamlines the disputes regime at the Enterprise Chamber, may further reduce appetite for arbitration. A central practical problem is procedural overlap: the same facts can trigger both arbitration (e.g., termination/damages) and court proceedings (validity of resolutions or an inquiry), risking delay, costs, and inconsistent outcomes. We argue for a more coherent framework: (i) nuanced Supreme Court guidance on Groenselect's scope; (ii) a NAI Corporate Disputes Annex, modelled on DIS/Swiss supplemental rules; and (iii) a calibrated Enterprise Chamber approach to interim measures where parallel arbitration is pending.

1. Inleiding

Zowel nationaal als internationaal krijgt arbitrage bij ondernemingsrechtelijke geschillen toenemende aandacht. In verschillende jurisdicties bestaat (deels) de mogelijkheid om dergelijke geschillen aan arbiters voor te leggen en wordt actief gezocht naar manieren om arbitrage bij vennootschapsrechtelijke geschillen te faciliteren.^[2] Zo heeft de Zwitserse wetgever bepaald dat vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid een arbitrageclausule in hun statuten kunnen opnemen, die bindend is voor de vennootschap, haar organen, hun leden én (nieuwe) aandeelhouders.^[3] Het *Swiss Arbitration Centre* heeft vervolgens een aanvullend reglement opgesteld.^[4] Sinds het *Bundesgerichtshof* (BGH) in 2009 de weg vrijmaakte voor het toetsen van vennootschapsbesluiten in arbitrage,^[5] heeft de *Deutsche Institution für Schiedsgerichtsbarkeit* (DIS) aanvullende regels en een modelclausule ontwikkeld. Daarnaast is in andere jurisdicties ondernemingsrechtelijke arbitrage expliciet verankerd in wet- of regelgeving.^[6]

Ook in Nederland is de verhouding tussen arbitrage en ondernemingsrecht een actueel thema. Hoewel Nederland bekendstaat als een arbitragevriendelijke jurisdictie, is nog geen duidelijke ontwikkeling zichtbaar om ondernemingsrechtelijke geschillen daadwerkelijk via arbitrage te beslechten. Sinds het *Groenselect*-^[7]

arrest in 2006 (*Groenselect*) heeft de Hoge Raad geen koerswijziging ingezet. Tegelijkertijd blijft discussie bestaan over de arbitrabiliteit van het enquêterecht: de Ondernemingskamer (OK) acht zich categorisch bevoegd, zelfs wanneer partijen arbitrage zijn overeengekomen.^[8] Dit kan tot samenloopproblemen leiden. De invoering van de Wet aanpassing geschillenregeling en verduidelijking ontvankelijkheidseisen enquêteprocedure per 1 januari 2025 (de Wagevoe) heeft de geschillenregeling en de enquêteprocedure dichter bij elkaar gebracht (beide kunnen nu door de OK worden behandeld).^[9] Daar komt bij dat tot op heden noch de wetgever, noch de in Nederland gevestigde arbitrage-instituten, mechanismen hebben ontwikkeld om ondernemingsrechtelijke arbitrages te faciliteren.

De invoering van de Wagevoe vormt wat ons betreft aanleiding om opnieuw kritisch naar de verhouding tussen arbitrage en ondernemingsrechtgeschillen te kijken. De vraag rijst of de nadruk op concentratie van procedures bij de OK ertoe zal leiden dat arbitrage in dit domein terrein verliest. Bovendien kan de herijking van de geschillenregeling aanleiding zijn voor de wetgever en de arbitrage-instituten om na te denken over nieuwe instrumenten die ondernemingsrechtelijke arbitrage aantrekkelijker en praktischer maken. Het is onzeker in hoeverre partijen nog bereid zullen zijn om bij statuten of aandeelhoudersovereenkomst voor arbitrage te kiezen, nu de toegang tot de OK wordt vergemakkelijkt.

Ondanks de geschetste beperkingen wijzen verschillende auteurs erop dat juist de reële mogelijkheden en voordelen van arbitrage bij ondernemingsrechtelijke geschillen centraal moeten staan.^[10] Bij die visie sluiten wij ons aan. Deze bijdrage onderzoekt welke mogelijkheden partijen hebben om hun ondernemingsrechtelijke geschillen via arbitrage te beslechten en hoe samenloopproblematiek zoveel mogelijk kan worden voorkomen. Tot slot formuleren wij aanbevelingen ter bevordering van ondernemingsrechtelijke arbitrage.

2. Vennootschapsrechtelijke geschillen en arbitrage: stand van zaken

Recent is veel gepubliceerd over arbitrage bij ondernemingsrechtelijke geschillen.^[11] Deze bijdrage beoogt die analyses niet te herhalen, maar schetst beknopt de huidige stand van zaken, met nadruk op de praktische mogelijkheden en beperkingen van het in Nederland beschikbare juridische instrumentarium voor de beslechting van dit soort geschillen.

2.1 Gebruik arbitrage voor ondernemingsrechtelijke geschillen

Op grond van artikel 1022 Rv verklaart de rechter zich onbevoegd wanneer tijdig een beroep wordt gedaan op een geldige arbitrageovereenkomst. Dit geldt ook voor ondernemingsrechtelijke geschillen.^[12] Wij verstaan onder ondernemingsrechtelijke geschillen in arbitrage een conflict tussen aandeelhouders, bestuurders en/of de vennootschap dat voortvloeit uit statutaire bepalingen, aandeelhouders- of stemovereenkomsten, of andere interne rechtsverhoudingen binnen de vennootschap en dat - voor zover de aard van het geschil dit toelaat - door partijen op grond van een arbitraal beding of compromis aan arbitrage wordt onderworpen. Bij geschillen op het gebied van ondernemingsrecht kan arbitrage aantrekkelijk zijn omdat partijen meer vrijheid hebben om procesafspraken op maat te maken. Verder geldt doorgaans een reële proceskostenveroordeling en is de procedure vertrouwelijk. Bovendien wordt aangenomen dat een scheidsgerecht meer aandacht kan besteden aan de zaak dan een overheidsrechter.^[13] Toch worden ondernemingsrechtelijke geschillen in de praktijk, voor zover wij kunnen nagaan, betrekkelijk weinig via arbitrage beslecht.^[14] In de literatuur wordt dit verklaard door de ongeschiktheid van bepaalde onderwerpen voor arbitrage, de complexiteit van derdenparticipatie en onzekerheid over de vraag wie precies aan de arbitrageovereenkomst gebonden is. Daarnaast leeft bij (potentiële) gebruikers de indruk dat ondernemingsrechtelijke arbitrage complex en kostbaar is.^[15] De vraag is of de bezwaren terecht zijn. Wij bespreken de meest relevante bezwaren hierna.

2.2 (On)geschiktheid voor arbitrage

Het Nederlandse debat over de arbitrabiliteit van vennootschapsrechtelijke geschillen richt zich vooral op de vraag of de geldigheid van besluiten als bedoeld in artikel 2:14-2:16 BW aan arbiters kan worden voorgelegd

of uitsluitend aan de overheidsrechter.^[16] Daarnaast bestaat discussie over de arbitrabiliteit van de enquêteprocedure.^[17]

2.2.1 Geldigheid van besluiten

In *Groenselect* heeft de Hoge Raad geoordeeld dat vorderingen tot nietigheid en vernietiging van besluiten van vennootschapsorganen niet aan arbitrage kunnen worden onderworpen.^[18] Deze vorderingen staan immers niet ter vrije beschikking van partijen en kunnen daarom niet door een contractuele forumkeuze aan de rechtsmacht van de overheidsrechter worden onttrokken. De ratio is dat een rechterlijke uitspraak die de nietigheid of vernietiging van een besluit vaststelt, naar haar aard *erga omnes* werkt.^[19] Voor die algemene werking is rechterlijke tussenkomst noodzakelijk. Een arbitraal vonnis bindt daarentegen slechts de partijen die aan de arbitrage hebben deelgenomen of naar behoren zijn opgeroepen.^[20] De in *Groenselect* vastgelegde bevoegdheidsregel geldt in beginsel voor alle soorten vennootschapsbesluiten.^[21] Sindsdien heeft de Hoge Raad geen reden gezien om zijn koers te wijzigen.^[22] De wetgever heeft naar aanleiding van de totstandkoming van de nieuwe arbitragewet (in 2015) te kennen gegeven geen heil te zien in een nadere regeling van deze materie en ontwikkelingen over te laten aan de praktijk.^[23]

Groenselect is niet onomstreden en heeft tot uiteenlopende reacties geleid. Peters bepleit bijvoorbeeld dat de Hoge Raad zijn koers zou moeten herzien en ruimte zou moeten creëren voor het beoordelen van vernietigingsvorderingen in arbitrage.^[24] Meijer nuanceert de lijn uit *Groenselect*: het spanningsveld tussen de *erga omnes*-werking van artikel 2:16 BW en de *inter partes*-werking van arbitrage sluit arbitrage niet per definitie uit; alleen waar *erga omnes*-werking noodzakelijk is, is arbitrage niet aangewezen. In andere gevallen kan *inter partes*-werking volstaan, mits de rechtstreeks getroffen betrokkenen partij zijn (bijv. via een statutaire arbitrageclausule).^[25] Meijer voegt daar nog aan toe dat het terugkomen van *Groenselect* ook kan leiden tot complicaties (bijv. vervolgpcedures waarin de mogelijkheden en grenzen worden afgetast van het exclusief voorleggen van de vernietiging van besluiten in arbitrage). Beide standpunten hebben hun merites. Naar onze mening lenen zich evenwel betrekkelijk veel voorkomende situaties die verband houden met vennootschapsbesluiten voor behandeling in arbitrage.

Wij adresseren een aantal van deze situaties hierna. Onze insteek is niet om vorderingen met betrekking tot de geldigheid van besluiten van de vennootschap in arbitrage onder te brengen, maar om te verkennen hoe het bestaande kader optimaal kan worden benut. Daarbij onderscheiden wij drie categorieën: (a) beoordeling van besluiten als voorvraag met uitsluitend *inter partes*-werking; (b) geschillen over besluiten zonder externe rechtsgevolgen of die in verband staan met de nietigheid of vernietigbaarheid van besluiten; en (c) procedures waarin alle relevante betrokkenen deelnemen, mits derdenbelangen niet worden geraakt.

2.2.1.1 Vernietiging of nietigheid besluit betreft een voorvraag en wordt niet formeel gevorderd

Een scheidsgerecht kan de geldigheid van besluiten niet met constitutieve werking aantasten: dat is exclusief voorbehouden aan de overheidsrechter (zie hiervoor). Wel kan worden betoogd dat arbiters de geldigheid van een besluit als voorvraag mogen toetsen in het kader van bijvoorbeeld een contractuele vordering. Dit oordeel werkt uitsluitend *inter partes* en laat de formele rechtsgeldigheid van het besluit onverlet.^[26] Derden worden in beginsel niet geraakt, zodat vraagstukken van *erga omnes*-werking of derdenverzet zich niet voordoen. De internationale praktijk laat ook zien dat scheidsgerechten in dit kader pragmatisch opereren: in de *Silver Lining*-arbitrages in Zweden beoordeelden arbiters zonder terughoudendheid vennootschapsrechtelijke vragen als prelabelle kwestie wanneer dit noodzakelijk was om het contractuele geschil te beslechten.^[27] Dit illustreert volgens ons dat er in bepaalde (internationale) gevallen in principe ruimte bestaat voor arbitrale toetsing van besluiten als voorvraag, zolang de beoordeling beperkt blijft tot de verhouding tussen partijen.

Een vergelijkbare tweedeling zien we bij de behandeling van het mededingingsrecht in arbitrage. Ook daar geldt dat arbiters geen schending met *erga omnes*-werking kunnen vaststellen of mededingingsrechtelijke sancties kunnen opleggen. Wel kan een scheidsgerecht mededingingsrechtelijke normen toepassen als incidentele toetsingsmaatstaf in een contractueel geschil. Wanneer bijvoorbeeld een partij nakoming van een overeenkomst vordert en de wederpartij zich op het standpunt stelt dat de overeenkomst ongeoorloofde

mededingingsrechtbeperkingen bevat, kan het scheidsgerecht beoordelen of de onderliggende afspraak wegens strijd met artikel 6 Mw of artikel 101 VWEU nietig is.^[28] Daarmee verklaren arbiters de overeenkomst in de arbitrale verhouding buiten werking, zonder dat dit een publiekrechtelijk handhavingsinstrument vervangt. In lijn met het *Eco Swiss/Benetton International*-arrest^[29] moet de overheidsrechter immers bij toetsing van een arbitraal vonnis beoordelen of strijd met het Europese kartelverbod bestaat, omdat dit recht als norm van openbare orde wordt aangemerkt. Zoals in de literatuur wordt opgemerkt, leidt dit tot een zekere “reflexwerking”: arbiters moeten het mededingingsrecht toepassen om te voorkomen dat het door hen te wijzen arbitraal vonnis later wegens strijd met de openbare orde wordt vernietigd.^[30]

2.2.1.2 Besluit met indirect externe werking

Het bestuur van een vennootschap kan een besluit nemen, waarmee een feitelijke handeling of rechtshandeling van de vennootschap wordt voorbereid. Zo’n besluit is geen vereiste en beoogt geen rechtsgevolgen.^[31] Een voorbeeld is de beslissing om een investering te doen of een contract te beëindigen. Het geschil over die beslissing en de daaropvolgende rechtshandeling zouden in arbitrage moeten kunnen worden beslecht. Dit geldt temeer wanneer alle betrokkenen uitdrukkelijk met arbitrage hebben ingestemd.^[32]

2.2.1.3 Geschillen die samenhangen met de nietigheid of vernietigbaarheid van een besluit

Ook geschillen die niet de nietigheid of vernietigbaarheid van het besluit zelf betreffen, maar wel samenhangen met een besluit van de vennootschap, kunnen worden voorgelegd in arbitrage. Dit is bevestigd in het *Silver Lining*-arrest van 26 november 2010.^[33] Geschillen over contractuele verhoudingen, ook wanneer die nauw verbonden zijn met een besluit van de vennootschap, zijn derhalve vatbaar voor arbitrage.

Een voorbeeld is de benoeming van een bestuurder. De algemene vergadering kan rechtsgeldig besluiten tot benoeming, maar een aandeelhouder kan zich op het standpunt stellen dat deze benoeming in strijd is met een aandeelhoudersovereenkomst, bijvoorbeeld omdat daarin een vetorecht of voordrachtrecht is opgenomen dat niet in acht is genomen. Een vordering tot vernietiging van het benoemingsbesluit zelf valt onder artikel 2:15 BW en beoordeling daarvan is in beginsel uitsluitend aan de overheidsrechter voorbehouden. Het samenhangende geschil over de nakoming van de aandeelhoudersovereenkomst kan op zijn beurt wel weer in arbitrage worden beslecht.

2.2.1.4 Vernietiging van besluiten in arbitrage waarin alle relevante betrokkenen partij zijn

Het kan ook worden betoogd dat wanneer alle relevante betrokkenen partij zijn bij de arbitrageovereenkomst en verzekerd is dat zij daaraan kunnen deelnemen, of hen in elk geval voldoende mogelijkheid daartoe is geboden, in arbitrage ruimte kan bestaan voor de vernietiging van besluiten van de vennootschap.^[34] Dit scenario speelt vooral in besloten verhoudingen. Een voorbeeld is een geschil over de geldigheid van een dividendbesluit waarbij zowel de rechtspersoon als alle aandeelhouders partij zijn. In zo’n geval kan worden verdedigd dat de inter partes-werking in de praktijk samenvalt met een erga omnes-werking.^[35] Dit ligt anders bij besluiten met externe effecten (bijv. een aandelenemissie), waar derdenbescherming een arbitraal vernietigingsoordeel verhindert.

2.2.1.5 Wat kan niet?

Hoewel hierover verschillend wordt gedacht, lijkt de intrekking of herroeping van besluiten in beginsel aan de overheidsrechter te zijn voorbehouden.^[36] Een bevel van arbiters zou immers ook derden kunnen raken die niet aan de arbitrage zijn gebonden, zoals een nieuwe investeerder bij een aandelenuitgifte. Omdat een arbitraal vonnis slechts inter partes werkt, onderstreept dit de noodzaak van rechterlijke tussenkomst. In theorie zouden arbiters dit kunnen ondervangen met een voorwaardelijk bevel (bijv. intrekking slechts voor zover geen rechten van derden zijn ontstaan), maar het is volgens ons de vraag of dit praktisch en juridisch voldoende houvast biedt.

Voorts geldt conform *Groenselect* dat in arbitrage niet kan worden beslist over de nietigheid en vernietiging van een besluit indien de rechtspersoon partij is bij de arbitrale procedure.^[37] Dit zou anders kunnen zijn wanneer alle relevante belanghebbenden zouden zijn betrokken. Nietigheid en vernietiging hebben immers een erga omnes-werking en kunnen daarom uitsluitend door de overheidsrechter worden vastgesteld. Dit ligt anders wanneer de rechtspersoon géén partij bij de arbitrage is: dan kan een arbitraal vonnis wel een declaratoire uitspraak met inter partes-werking opleveren. Worden de rechtstreeks door de nietigheid of vernietiging geraakte belanghebbenden en rechtspersoon partij bij de arbitrage, dan kan worden betoogd dat de inter partes-werking samenvalt met de erga omnes-werking. Dat zal met name het geval zijn wanneer een arbitraal beding in de statuten is opgenomen, waardoor de vennootschap, haar organen en de aandeelhouders in beginsel aan arbitrage zijn gebonden (zie par 2.2.4 hierna).^[38]

2.2.1.6 Tussenconclusie

De impact van *Groenselect* oogt op het eerste gezicht tamelijk beperkt: nietigheid en vernietiging zijn rechtsmiddelen met beperkte frequentie,^[39] de reikwijdte van artikel 2:14-2:16 BW is smal, het kan worden betoogd dat de nietigheid en vernietiging van besluiten als voorvraag in arbitrage aan de orde kunnen komen en bij besluiten zonder externe werking ontbreekt een erga omnes-effect. Toch verkleint *Groenselect* het terrein voor arbitrage en vergroot het de kans op parallelle procedures: de geldigheid van besluiten blijft in beginsel voorbehouden aan de overheidsrechter, terwijl samenhangende contractuele geschillen in arbitrage moeten worden beslecht.^[40] De Hoge Raad heeft bovendien geen koerswijziging ingezet en niet verduidelijkt welke besluiten onder voorwaarden wél in arbitrage kunnen worden beslecht. Daardoor blijft discussie bestaan op dit gebied, waardoor Nederland afwijkt van andere jurisdicties.^[41]

2.2.2 Arbitrabiliteit enquêteprocedure

Naast de vraag naar de arbitrabiliteit van besluiten bestaat in Nederland nog steeds een debat over de arbitrabiliteit van de enquêteprocedure zelf.

De OK heeft meermaals geoordeeld dat een arbitrageovereenkomst niet afdoet aan zijn bevoegdheid om enquêteverzoeken te behandelen. Dit speelt vooral bij impasses in de besluitvorming, die vaak aanleiding vormen om een onderzoek te bevelen en onmiddellijke voorziening(en) te treffen. De achterliggende gedachte is dat van de wettelijke regeling van het enquêterecht niet kan worden afgeweken en dat deze procedure tot het exclusieve domein van de overheidsrechter behoort. De OK acht van belang dat sprake is van een bijzondere rechtsingang, er sprake is van een ruime kring van belanghebbenden en dat hij voorzieningen kan treffen die ingrijpen in de vennootschapsrechtelijke orde (zoals de vernietiging van besluiten en ontbinding van de rechtspersoon).^[42] De Hoge Raad heeft zich tot nu toe nog niet uitgelaten over de arbitrabiliteit van het enquêterecht.

Het standpunt van de OK is niet onomstreden. In de literatuur is, volgens ons terecht, kritiek geuit.^[43] Het argument dat arbitrage onmogelijk zou zijn vanwege het exclusieve karakter van de enquêteprocedure is te absoluut en onvoldoende gemotiveerd, en suggereert een objectieve non-arbitrabiliteit. Ook het beroep op het bredere belang van derden overtuigt niet: in de praktijk betreft het vrijwel altijd aandeelhouders en de vennootschap zelf, die doorgaans partij zijn bij een arbitrageovereenkomst. Evenmin vormt het ingrijpen in de vennootschappelijke orde een voldoende rechtvaardiging. De bevoegdheid van de OK om een onderzoek te gelasten heeft bovendien een discretionair karakter, waarbij de betrokken belangen moeten worden afgewogen (en waarbij een overeengekomen arbitrale onderzoeksregeling een rol kan spelen).^[44] Eindvoorzieningen, zoals de vernietiging van besluiten, worden ook zelden toegewezen. Slechts in ongeveer 4% van alle enquêtezaken tussen 2008 en 2020 trof de OK een eindvoorziening, waarbij in minder dan 2% van de gevallen een besluit werd geschorst of vernietigd en in ongeveer 2% de ontbinding van de vennootschap werd bevolen.^[45]

Hoewel de OK zichzelf categorisch bevoegd acht, zijn er onderdelen van de enquêteprocedure die zich wél kunnen lenen voor arbitrage, met name in besloten verhoudingen, met een beperkte groep belanghebbenden. Partijen kunnen bijvoorbeeld zelf een arbitrale onderzoeksregeling overeenkomen/inrichten.^[46] Een

[47]

[48]

scheidsgerecht kan zelf een onderzoeker benoemen en 'wanbeleid' vaststellen. Daarnaast kan worden betoogd dat een scheidsgerecht bepaalde onmiddellijke voorzieningen kan treffen die vergelijkbaar zijn met die van de OK, zoals de benoeming van een tijdelijke bestuurder/functionaris (mits de rechtspersoon partij is bij de arbitrage) of het nemen van bepaalde ordemaatregelen binnen de vennootschap.^[49] Dit kan worden geïllustreerd met een voorbeeld. Stel dat twee aandeelhouders ieder 50% van de aandelen houden en de besluitvorming volledig is geblokkeerd. De OK zou een tijdelijke bestuurder kunnen benoemen om de impasse te doorbreken. Maar indien beide aandeelhouders een arbitragebeding zijn overeengekomen, kan een scheidsgerecht waarschijnlijk eenzelfde voorziening treffen en een onafhankelijke tijdelijke bestuurder aanstellen.^[50]

Toch zijn er duidelijke grenzen. Bijvoorbeeld de mogelijkheid dat de OK een besluit vernietigt of de onderneming ontbindt als eindvoorziening na de vaststelling van wanbeleid maakt dat de enquêteprocedure in die fase niet in arbitrage kan worden behandeld.^[51] Juist in die categorie van zaken blijft de enquêteprocedure de aangewezen route. Voor het overige kan arbitrage volgens ons ruimte bieden voor oplossingen, zonder direct af te doen aan de beschermingsfunctie van het enquêterecht. Dit speelt met name in besloten verhoudingen met een beperkte groep belanghebbenden.

2.2.3 Arbitrabiliteit van de geschillenregeling

Anders dan bij de enquêteprocedure staat de arbitrabiliteit van de geschillenregeling niet ter discussie. Sinds 2012 is namelijk wettelijk bepaald dat de geschillenregeling, bijvoorbeeld uitstotings- of uittredingsgeschillen, via arbitrage kan worden beslecht, mits de statutaire of contractuele arbitrageclausule deze geschillen uitdrukkelijk dekt.^[52] Een expliciete verwijzing naar artikel 2:336-2:343 BW is daarbij niet vereist; voldoende is dat uit de formulering blijkt dat de geschillenregeling onder de clausule valt.

Alleen wanneer een arbitragebeding ongeldig is of een beroep daarop naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar moet worden geacht, kan de overheidsrechter zich bevoegd verklaren. Daarnaast geldt als harde eis dat arbitrage moet uitmonden in een daadwerkelijke en definitieve aandelenoverdracht. Wanneer arbiters daartoe niet in staat zijn, moet alsnog worden teruggevallen op de wettelijke geschillenregeling bij de OK.^[53]

Een geldig arbitragebeding strekt zich ook uit tot voorlopige voorzieningen en samenhangende verzoeken,^[54] zoals de schorsing van stemrechten of een tijdelijke overdracht van aandelen. Alleen waar een vordering naar haar aard niet-arbitrabel is, blijft de overheidsrechter bevoegd.

Arbitrage kan voordelen bieden. Zo kan bij een familiebedrijf met twee aandeelhouders - broer en zus - een uittredingsgeschil vertrouwelijk en mogelijk sneller worden beslecht, met arbiters die specifieke deskundigheid hebben in waardering en financiering. Toch wordt van arbitrage binnen de geschillenregeling in de praktijk weinig gebruikgemaakt.

Met de invoering van de Wagevoe, die procedures bij de OK versnelt en stroomlijnt, is de verwachting dat de aantrekkingskracht van arbitrage verder zal afnemen.^[55] De Wagevoe concentreert geschillenregeling volledig bij de OK, schaft hoger beroep af (de OK is de enige feitenrechter) en verruimt de gronden voor uittreding en uitstoting door het vervallen van het hoedanigheids criterium.^[56] Daarmee is de wettelijke route flexibeler en efficiënter geworden. Bestaande arbitrageclausules blijven geldig; de praktijk zal moeten uitwijzen of aandeelhouders ondanks de versnelde wettelijke route de voorkeur geven aan arbitrage.

Spanningen doen zich voor wanneer de arbitrale geschillenregeling wordt gecombineerd met een enquêteverzoek. In die gevallen kan de overlap tussen arbitrage en de OK leiden tot versnippering van procedures of zelfs tegenstrijdige uitspraken. In de literatuur wordt daarom aanbevolen arbitrageclausules zo te formuleren dat zij ook samenhangende vorderingen omvatten, of duidelijk de verhouding tot procedures bij de OK bepalen.^[57]

De OK kan een geschillenregeling en een enquêteverzoek gelijktijdig of opeenvolgend behandelen. Juist de samenloop van beide procedures kan tot complicaties leiden, zeker wanneer in statuten of

^[58]

aandeelhoudersovereenkomst een arbitragebeding is opgenomen. Op deze problematiek gaan wij hierna verder in.

2.2.4 Complexiteit derdenparticipatie en reikwijdte van arbitrageovereenkomsten

Arbitrage rust op het fundament van wilsovereenstemming: alleen degene die zich ondubbelzinnig en vrijwillig (en ongedwongen) aan arbitrage heeft gebonden, kan aan een arbitrageovereenkomst worden gehouden (art. 1020-1021 Rv). Derden zijn daaraan in beginsel niet gebonden, behoudens beperkte uitzonderingen (zoals bij rechtsopvolging of wanneer zij vrijwillig toetreden met instemming van de oorspronkelijke partijen). Dit beschermt het fundamentele recht op toegang tot de overheidsrechter.

Het opnemen van een arbitraal beding in de statuten vormt een uitzondering: aandeelhouders en andere statutair gebonden betrokkenen worden in beginsel wél geacht daaraan gebonden te zijn.^[59] Aandeelhouders die niet instemmen met een statutenwijziging met arbitraal beding zijn doorgaans niet tegen hun wil gebonden. Wel geldt dat: (i) artikel 1020 lid 5 Rv statutaire binding van statutair gebondenen ondersteunt; en (ii) een arbitraal beding als 'open aanbod' kan functioneren, zodat derden door aanvaarding alsnog partij worden.

De rechtspraak bevestigt dat derden slechts bij uitzondering gebonden zijn aan een arbitrageovereenkomst. Het hof Amsterdam oordeelde in een vernietigingsprocedure dat een meerderheidsaandeelhouder/investeerder niet zonder meer gebonden was aan een arbitraal beding.^[60] De Hoge Raad liet dit oordeel in stand.^[61] Doorslaggevend is ondubbelzinnige en vrijwillige instemming; louter betrokkenheid bij uitvoering of een gerelateerd contract volstaat niet. Dit bevestigt het consensualistische karakter van arbitrage en de noodzaak om scherp te formuleren wie precies aan een arbitraal beding is gebonden.^[62]

In de context van vennootschappen betekent dit dat de aandeelhouders en de vennootschap zelf relatief eenvoudig gebonden zijn wanneer een arbitraal beding in de statuten is opgenomen.^[63] Maar ook hier bestaat een duidelijke grens: indien een onderdeel van het geschil naar zijn aard niet vatbaar is voor arbitrage, bijvoorbeeld wanneer het een erga omnes-werkende rechtsvraag betreft, kan aan het statutaire beding geen werking worden toegekend.^[64] Juist waar de reikwijdte van het statutaire beding botst met niet-arbitrabele elementen, ontstaan de samenloopproblemen die in paragraaf 3 centraal staan.

Naast de vraag wie contractueel of statutair aan arbitrage kan worden gebonden, rijst ook de vraag onder welke voorwaarden derden tijdens een lopende procedure kunnen toetreden. Hoewel derden in beginsel buiten de reikwijdte van arbitrage vallen, kunnen zij onder omstandigheden toch worden betrokken. Vereist is dat de derde partij is of partij wordt bij de arbitrageovereenkomst; eenzijdige toetreding is uitgesloten.^[65] De toepasselijke arbitrageregels stellen nadere voorwaarden voor een dergelijke toetreding. Zo bepaalt het arbitragereglement van de *International Chamber of Commerce* van 2021 (de ICC-Regels) dat een derde, op verzoek van een bestaande partij, kan worden toegevoegd aan een lopende arbitrage, mits het scheidsgerecht dit toestaat (art. 7 ICC-Regels). Het Arbitragereglement van het Nederlands Arbitrage Instituut 2024 (de NAI-Regels) kent een andere benadering: een derde kan zelf een verzoek tot voeging indienen, op voorwaarde dat hij partij is of wordt bij de arbitrageovereenkomst (art. 43 NAI-Regels).

Stel dat binnen een joint venture een geschil ontstaat tussen twee partners, waarna een arbitrage wordt gestart. Kort daarna treedt een nieuwe investeerder toe als aandeelhouder. De uitkomst van de arbitrage heeft directe gevolgen voor zijn positie, maar hij is niet vanzelf partij bij de lopende procedure. Of en hoe hij kan worden betrokken, hangt af van het toepasselijke arbitragereglement. Onder de ICC-Regels kan een bestaande partij verzoeken om de investeerder toe te voegen. Onder de NAI-Regels kan de investeerder daarentegen alleen zelf een verzoek tot voeging doen. Daarmee ontbreekt onder de NAI-Regels voor de oorspronkelijke partijen een direct instrument om een derde te betrekken, bijvoorbeeld om de gewenste derdenwerking van de arbitrale beslissing te bereiken. Dit is volgens ons een nadeel, ondergraaft de effectiviteit van een dergelijke ondernemingsrechtelijke arbitrage en zou in een nieuwe versie van de NAI-Regels moeten worden aanpast. We adresseren dit hierna bij onze aanbevelingen.

2.2.5 Tussenconclusie

De arbitraliteit van ondernemingsrechtelijke geschillen blijft in Nederland beperkt en gefragmenteerd. *Groenselect* sluit vernietigingsvorderingen uit, de enquêteprocedure behoort exclusief tot het domein van de OK, terwijl de geschillenregeling sinds 2012 wel arbitabel is onder strikte voorwaarden. Deze asymmetrie schept onzekerheid, geeft risico op parallelle procedures en beperkt arbitrage tot besloten verhoudingen. Samenloopproblemen treden vooral op wanneer arbitrage (bijv. op basis van een statutair arbitraal beding) naast een enquêteverzoek bij de OK loopt. Wij analyseren deze samenloopproblematiek hierna.

3. Samenloopproblematiek

Vennootschapsrechtelijke geschillen in Nederland kunnen leiden tot samenloopproblemen tussen arbitrage en procedures bij de overheidsrechter. Daarmee wordt bedoeld dat een en hetzelfde feitencomplex kan leiden tot procedures die deels bij de overheidsrechter en deels in arbitrage moeten worden gevoerd. Het klassieke voorbeeld is een geschil over de beëindiging van een overeenkomst, waarbij tevens discussie bestaat over de geldigheid van het daaraan ten grondslag liggende besluit van de vennootschap. De contractuele beëindiging en de daaraan verbonden schadeplichtigheid kunnen in arbitrage worden voorgelegd, terwijl de vraag naar de rechtsgeldigheid van het besluit - gelet op *Groenselect* - exclusief aan de overheidsrechter is voorbehouden. Het resultaat: twee sporen, één feitencomplex en een reëel botsingsrisico van tegenstrijdige uitspraken.

Stel dat een vennootschapsbesluit een managementovereenkomst met een bestuurder beëindigt. De bestuurder bestrijdt niet alleen de beëindiging, maar ook de rechtsgeldigheid van het besluit dat daaraan ten grondslag ligt. Indien partijen een arbitrageclausule zijn overeengekomen, zal het scheidsgerecht zich bevoegd achten over de contractuele beëindiging en schadevergoeding te oordelen. De beoordeling van het besluit blijft daarentegen exclusief voorbehouden aan de rechter of de OK. Het gevolg is twee procedures naast elkaar, die potentieel tot botsende uitkomsten leiden: een arbiter kan oordelen dat de beëindiging rechtsgeldig is, terwijl de overheidsrechter concludeert dat het besluit ongeldig is (en vice versa).

In de praktijk weegt de OK bij onmiddellijke voorzieningen soms mee dat tussen (dezelfde) partijen al een arbitrage aanhangig is.^[66] Dat kan leiden tot terughoudendheid of het afzien van bepaalde voorzieningen, zonder dat de OK zijn bevoegdheid prijsgeeft. Deze aanpak voorkomt frictie in het concrete geval, maar biedt geen structurele coördinatie (met name bij de beoordeling van de zaak ten gronde); de onzekerheid voor partijen blijft bestaan.

De invoering van de Wagevoe versterkt onder omstandigheden dit spanningsveld. Een van de fundamentele wijzigingen is dat alle procedures in het kader van de geschillenregeling verzoekschriftprocedures zijn geworden. Deze procedurele uniformering moet de efficiëntie vergroten en maakt het bovendien eenvoudiger om een verzoek m.b.t. de geschillenregeling te voegen bij een enquêteverzoek. Omdat de OK in een enquêteprocedure geen definitieve overdracht van aandelen kan bevelen, moest onder het oude recht voor uitstoting worden uitgeweken naar de rechtbank. Onder de nieuwe regeling kan dit worden ondervangen door het uitstotingsverzoek en het enquêteverzoek samen te behandelen. Juist deze bundeling vergroot echter de frictie met arbitrage. Wanneer in de statuten of aandeelhoudersovereenkomst een arbitragebeding is opgenomen, kan voeging bij de OK immers niet plaatsvinden. Omgekeerd kan een scheidsgerecht de enquêteprocedure niet naar zich toetrekken. Het gevolg is dat beide trajecten alsnog naast elkaar lopen, met alle risico's van vertraging, hogere kosten en tegenstrijdige beslissingen. De keuze voor arbitrage ten aanzien van de geschillenregeling kan daarmee de processuele wendbaarheid die de Wagevoe beoogt te creëren juist blokkeren.

Soms wordt bepleit dat een beroep op het arbitragebeding in een dergelijk geval naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is (art. 6:248 lid 2 BW), zodat de OK de voeging toch zou kunnen toestaan. Het is hoogst onzeker of de OK een geldig arbitragebeding daadwerkelijk terzijde zou schuiven. Dit geldt temeer nu wordt aangenomen dat slechts bij hoge uitzondering een rechter op grond van artikel 6:248 lid 2 BW een arbitragebeding buiten toepassing zal laten^[67] en dat het enkele risico van tegenstrijdige uitspraken daarvoor in beginsel onvoldoende is.^[68] Ook de gewone rechter dient terughoudend te zijn: substantiële

geschilpunten die onder de reikwijdte van de arbitrageovereenkomst vallen, mogen niet lichtvaardig naar zich worden toegetrokken.^[69]

Kortom, de Wagevoe lost de samenloopproblematiek niet op, maar maakt deze in sommige gevallen zelfs pregnanter. De mogelijkheid tot voeging versterkt weliswaar de efficiëntie binnen de OK, maar blijft onverenigbaar met arbitrage. Daarmee groeit de spanning tussen beide fora en neemt de noodzaak toe om op wetgevend of institutioneel niveau te voorzien in heldere coördinatiemechanismen. In de laatste paragraaf van dit artikel worden mogelijke oplossingsrichtingen besproken.

4. Internationaal perspectief

4.1 Duitsland

Het BGH brak in 2009 met de bestaande lijn door te oordelen dat geschillen over de geldigheid van besluiten van vennootschapsorganen van een GmbH in beginsel arbitabel zijn, mits aan strikte procedurele waarborgen wordt voldaan. Daarmee kwam een einde aan de eerdere rechtspraak die dergelijke geschillen vanwege hun erga omnes-effect categorisch als niet-arbitabel beschouwde.

Het BGH opende met *Schiedsfähigkeit II* de weg voor een systematische toepassing van arbitrage in het Duitse ondernemingsrecht, maar benadrukte tegelijk dat de rechten van alle (ook niet-participerende) aandeelhouders moeten worden beschermd.^[70] Die bescherming is verankerd in procedurele eisen: de arbitrageovereenkomst moet ofwel statutair zijn vastgelegd met instemming van alle aandeelhouders, of via een afzonderlijke overeenkomst waarbij zowel vennootschap als aandeelhouders partij zijn. Daarnaast moeten alle organen tijdig worden geïnformeerd en de gelegenheid krijgen om aan de arbitrage deel te nemen, ook aan de selectie van arbiters. Tot slot geldt een concentratieplicht: alle bezwaren tegen hetzelfde besluit moeten in één arbitrage worden behandeld om tegenstrijdige uitspraken te voorkomen.^[71] Het voorgaande geldt ook voor besluiten van organen van Duitse personenvennootschappen.^[72]

Als reactie heeft de DIS aanvullende regels ontwikkeld, die sinds 2018 als *Anlage 5 (Ergänzende Regeln für gesellschaftsrechtliche Streitigkeiten)* deel uitmaken van het DIS Arbitragereglement. Deze annex codificeert de door het BGH vereiste waarborgen, onder meer door een informatieplicht naar alle “concerned others” (art. 5) en participatierechten voor aandeelhouders die niet zelf procederen (art. 2.1 en 4). Daarmee combineert de Duitse praktijk de voordelen van arbitrage met bescherming van het collectieve karakter van vennootschapsrechtelijke geschillen. Het Duitse model blijkt effectief: in circa een derde van de Duitse ondernemingsrechtelijke geschillen wordt arbitrage toegepast, wat wijst op brede acceptatie en een voorbeeldfunctie voor andere jurisdicties.^[73]

4.2 Zwitserland

Ook de Zwitserse wetgever heeft gekozen voor een structurele verankering van arbitrage bij ondernemingsrechtelijke geschillen. Sinds 1 januari 2023 bepaalt artikel 697n *Obligationenrecht* dat Zwitserse vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid een arbitrageclausule in hun statuten kunnen opnemen.^[74] De plaats van arbitrage moet in Zwitserland liggen. De arbitrageclausule heeft een ruime werking: zij bindt niet alleen de vennootschap zelf, maar ook haar organen, de leden daarvan en alle aandeelhouders (inclusief toekomstige aandeelhouders), tenzij de statuten anders bepalen. Ter bevordering van rechtszekerheid wordt de arbitrageclausule in het handelsregister opgenomen, zodat derden en nieuwe aandeelhouders daarvan kennis kunnen nemen.^[75]

Ter uitvoering van deze wettelijke basis heeft het *Swiss Arbitration Centre* de *Supplemental Swiss Rules for Corporate Law Disputes* ontwikkeld, met inbegrip van een model statutaire arbitrageclausule. Deze regels spelen in op de bijzondere kenmerken van vennootschapsrechtelijke geschillen, zoals hun potentiële erga

omnes-effect. Zo moet de vennootschap binnen vijf dagen na aanvang van de arbitrage alle “*affected persons*”, waaronder aandeelhouders, informeren. De betrokkenen krijgen participatierechten. Zij kunnen betrokken worden bij de benoeming van de arbiters en moeten op de hoogte worden gehouden van de procesvoortgang. Op die manier wordt gewaarborgd dat de uitkomst van het arbitraal vonnis ook tegenover derden legitiem is en effectief kan functioneren.

5. Conclusie en aanbeveling

Waar andere jurisdicties arbitrage bij vennootschapsrechtelijke geschillen faciliteren, blijft de ruimte daarvoor in Nederland beperkt. De combinatie van *Groenselect*, de lijn van de OK, het ontbreken van specifieke institutionele faciliteiten én de invoering van de Wagevoe leidt tot versnippering van bevoegdheden en vergroot het risico op samenloop van procedures. Hierdoor is arbitrage wellicht een minder aantrekkelijke optie geworden. En juist daarom is het wenselijk dat de Hoge Raad, de wetgever en arbitrage-instituten, zoals het NAI, ruimte creëren voor een meer coherente en toekomstbestendige vorm van ondernemingsrechtelijke arbitrage, met name in besloten verhoudingen zoals bij joint ventures. Wij doen hierna een aantal concrete aanbevelingen.

5.1 Herbezinning door de Hoge Raad

Het zou wenselijk zijn indien de Hoge Raad verduidelijkt of en hoeverre de Groenselect-leer beperkt is tot besluiten met externe werking en of deze leer ook geldt voor besluiten waarmee een feitelijke handeling of rechtshandeling van de vennootschap wordt voorbereid en ook ziet op arbitrages waarbij alle relevante betrokkenen partij (kunnen) zijn. Een meer genuanceerde benadering zou de reikwijdte van arbitrage kunnen verruimen zonder afbreuk te doen aan de bescherming van derden.

5.2 Rol voor wetgever en arbitrage-instituten

De Nederlandse wetgever zou, naar Zwitsers voorbeeld, de mogelijkheid van statutaire arbitrageclausules wettelijk kunnen verankeren. Daarmee wordt duidelijk dat een dergelijke clausule een autonome wettelijke basis heeft en vooral aan de vereisten van het vennootschapsrecht behoeft te worden getoetst. Dit versterkt de rechtszekerheid en vergroot de kans dat dergelijke clausules geldig en effectief worden geacht.

Waar Duitsland en Zwitserland specifieke regelingen kennen voor ondernemingsrechtelijke arbitrage, ontbreekt in Nederland vergelijkbaar instrumentarium. Het NAI kan deze lacune deels vullen met een *NAI/Corporate Disputes Annex* bij de NAI-Regels.

Deze annex zou wat ons betreft in ieder geval moeten bevatten: (i) modelclausules voor statuten en aandeelhoudersovereenkomsten (met open aanbodmechanisme voor toetredende aandeelhouders); (ii) mechanismen voor partijtoevoeging die parallelle procedures rond hetzelfde besluit in één arbitrage concentreren; en (iii) een expliciete bevoegdheid voor voorlopige voorzieningen die functioneel aansluiten bij het OK-instrumentarium (onder meer schorsing stemrechten, benoeming tijdelijk bestuurder). De annex zou ook moeten voorzien in procedurele waarborgen die de collectieve dimensie van ondernemingsrechtelijke geschillen in arbitrage adresseren:

- (i) Notificatieplicht: de vennootschap informeert tijdig alle aandeelhouders, organen en overige betrokkenen over de aanhangige arbitrage en verstrekt kerninformatie over vorderingen en termijnen.
- (ii) Participatierechten: niet-initiatiefnemende aandeelhouders en andere betrokkenen hebben recht op toetreding vóór de eerste casemanagementconference, zij zijn betrokken bij de benoeming van arbiters en hebben toegang tot relevante procesinformatie.
- (ii) Geschillen over hetzelfde besluit worden in één procedure geconcentreerd.
- i)

5.3 Benadering door de OK

Tot slot zou de OK in dit verband, zoals ook wordt gesuggereerd in de literatuur, in plaats van categorisch uit te gaan van exclusieve bevoegdheid bij enquêteprocedures, kunnen onderzoeken of per gevraagde voorziening een onderscheid gemaakt kan worden tussen arbitabele en niet-arbitabele elementen.^[76] Deze benadering doet recht aan de partijautonomie en aan de beschermingsfunctie van het enquêterecht. Daarbij past terughoudendheid bij de OK wanneer een centrale kwestie al in arbitrage voorligt, met uitzondering van acute vennootschapsbelangen of de bescherming van derden. Ook verdient het aanbeveling dat de OK haar keuze voor ingrijpen in die gevallen expliciet motiveert en tijdelijke maatregelen afstemt op de voortgang van een lopende arbitrage.

6. Afsluiting

De Wagevoe zal naar verwachting de drempel tot de OK verder verlagen. Juist daarom is het van belang dat arbitrage niet verdwijnt uit het ondernemingsrecht, maar een eigen, complementaire functie krijgt: snelle en vertrouwelijke geschilbeslechting in besloten (internationale) verhoudingen, met oog voor *governance* en continuïteit. Dat vergt wat ons betreft geen principiële koerswijziging, maar wel praktische instrumenten - een *NAI Corporate Disputes Annex*, genuanceerde richtsnoeren van de Hoge Raad en een meer gedifferentieerde benadering van de Ondernemingskamer. Alleen dan kan ondernemingsarbitrage zich ontwikkelen van juridisch grensgeval tot institutioneel ankerpunt binnen de vennootschappelijke rechtsorde.

Voetnoten

[1] Mr M.B.A Hetterscheidt is advocaat bij Stek Advocaten in Amsterdam en L.J.J. Vink was studierend juridisch medewerker bij Stek Advocaten.

[2] Zie onder meer: Verbrugh e.a. (red.), *Eindeloos getob* (IVOR nr. 125) 2022/36; Solinge e.a., *Vereniging Corporate Litigation 2020-2021* (VDHI nr. 172) 2021/II.3.5 en De Mol van Otterloo, *Ondernemingsrecht* 2010/3.

[3] Bühler/Terrapon/Borio, *The Guide to Climate Change and Related Disputes* - First Edition (GAR 2025), p. 7-8.

[4] Peters, *Ondernemingsrecht* 2025/42, par. 6.

[5] Uitspraak Bundesgerichtshof 6 april 2009 - II ZR 255/08 (*Schiedsfähigkeit II*).

[6] Zoals Italië en Spanje, zie Bühler/Terrapon/Borio, *The Guide to Climate Change and Related Disputes* - First Edition (GAR 2025), p. 5 en 8.

[7] HR 10 november 2006, *NJ* 2007/561 (*Spee c.s./van den Boogaard*).

[8] Zie onder meer Van Solinge, *Ondernemingsrecht* 2025/43, par. 4.2.

[9] Van Solinge, *Ondernemingsrecht* 2025/43, voorwoord en par. 2.

[10] Meijer, *Ondernemingsrecht* 2025/40, par. 3.1.

[11] Zie bijdragen in *Ondernemingsrecht* 2025, p. 40-46.

[12] Hogenboom & Kemp, *Ondernemingsrecht* 2025/45, par. 1; Meijer, *T&C Rv*, art. 1022, aant. 2.

[13] Hogenboom & Kemp, *Ondernemingsrecht* 2025/45, par. 3.

- [14] Vgl. ook Peters, *Ondernemingsrecht* 2025/42, par. 2 en Meijer *Ondernemingsrecht* 2025/40, par. 3.1.
- [15] Meijer, *Ondernemingsrecht* 2025/40, par. 2 en 3.1.
- [16] H.M. de Mol van Otterloo, 'De Geschillenregeling in Arbitrage: een kansrijke optie?', in: *Preadvies van de vereniging handelsrecht*, 2011, p. 120.
- [17] Van Solinge, *Ondernemingsrecht* 2025/43, par. 4.2.
- [18] H.M. de Mol van Otterloo, 'Arbitrabiliteit van vennootschapsrechtelijke geschillen; het Groenselect-arrest', *Ondernemingsrecht* 2010/3.
- [19] H.M. de Mol van Otterloo, 'De Geschillenregeling in Arbitrage: een kansrijke optie?', in: *preadvies van de vereniging handelsrecht*, 2011, p. 121-122.
- [20] Meijer, *Ondernemingsrecht* 2025/40, par. 3.
- [21] Rb. Amsterdam 13 januari 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:447, rov. 4.5.
- [22] Rb. Amsterdam 13 januari 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:447, rov. 4.5: "*Bovendien heeft de Hoge Raad in het Silver Lining-arrest (4.8.2 hierna) noch in zijn latere jurisprudentie aanleiding gezien de bevoegdheidsregel nader af te bakenen of te preciseren.*"
- [23] [Kamerstukken II 2012/13, 33611, nr. 3](#), p. 3-4 (MvT).
- [24] Peters, *Ondernemingsrecht* 2025/42, par. 2 en 5.
- [25] Meijer, *Ondernemingsrecht* 2025/40, par. 3.
- [26] Vgl. F. De Ly, 'Silver Lining: Zweedse en Nederlandse perspectieven over arbitrage en vennootschapsrechtelijke besluiten', *TvA* 2014/53 (par. 3-4) die benadrukt dat de kernvraag bij arbitrage over besluiten vooral de binding aan het arbitraal beding en geding betreft, niet de arbitrabiliteit zelf.
- [27] Malmö Arb. 27 april 2009 en Stockholm Arb. 20 december 2007 (*Silver Lining*), bevestigd door Gerechtshof Malmö 17 juni 2010, T 1689-09 en Svea Hof 21 januari 2011, T-2375-08; zie ook F. De Ly, 'Silver Lining: Zweedse en Nederlandse perspectieven over arbitrage en vennootschapsrechtelijke besluiten', *TvA* 2014/53, par. 6 e.v.
- [28] Asser Procesrecht/Sanders, Meijer & Ernste 8 2023/332 en B.J. Drijber, 'Het Europees mededingingsrecht en arbitrageprocedures', *Ondernemingsrecht* 2010/7, p. 1.
- [29] HvJ EU 1 juni 1999, C-126/97 (*Eco Swiss/Benetton International*).
- [30] B.J. Drijber, 'Het Europees mededingingsrecht en arbitrageprocedures', *Ondernemingsrecht* 2010/7, p. 3.
- [31] Concl. A-G Timmerman 26 november 2010, ECLI:NL:PHR:2010:BN8533, rov. 3.3. e.v.
- [32] Zie ook: R. Sharhrokhi & L. de Vries, 'Arbitrating shareholder disputes: Dutch law lens with a Dash of German perspective', *Kluwer Arbitration Blog*, 6 augustus 2025.
- [33] HR 26 november 2010, rov. 3.3.1-3.3.3, *NJ* 2011/55 (*Silver Lining Finance/Pestrop Waspik*).
- [34] Zie ook: Meijer, *Ondernemingsrecht* 2025/40, par. 4.
- [35] Vgl. ook Peters, *Ondernemingsrecht* 2025/42, par. 5.
- [36] Peters, *Ondernemingsrecht* 2025/42, par. 2.

- [37] Peters, *Ondernemingsrecht* 2025/42, par. 2.
- [38] Peters, *Ondernemingsrecht* 2025/42, par. 5.
- [39] Hogenboom & Kemp, *Ondernemingsrecht* 2025/45, par. 3.
- [40] Peters, *Ondernemingsrecht* 2025/42, par. 2.
- [41] Peters, *Ondernemingsrecht* 2025/42, par. 4.
- [42] Hogenboom & Kemp, *Ondernemingsrecht* 2025/45, par. 4.
- [43] Timmerman, *Ondernemingsrecht* 2025/41, par. 2; Strik, *Ondernemingsrecht* 2025/44, par. 3-5 en Hogenboom & Kemp, *Ondernemingsrecht* 2025/45, par. 3-5.
- [44] Timmerman, *Ondernemingsrecht* 2025/41, par. 2.
- [45] Hogenboom & Kemp, *Ondernemingsrecht* 2025/45, par. 4.2.
- [46] Timmerman, *Ondernemingsrecht* 2025/41, par. 2.
- [47] Zij het dat bij het enquêterecht aspecten van openbare orde spelen en er zijn daarnaast een aantal praktische beperkingen bij een door arbiters benoemde onderzoeker, zie Strik, *Ondernemingsrecht* 2025/44, par. 4.1.
- [48] Dit is in beginsel een vaststelling/juridische kwalificering op basis van een historisch feitencomplex, zie Strik, *Ondernemingsrecht* 2025/44, par. 4.2.
- [49] Hogenboom & Kemp, *Ondernemingsrecht* 2025/45, par. 4.2.
- [50] Vgl. Hogenboom & Kemp, *Ondernemingsrecht* 2025/45, par. 4.2.
- [51] Strik, *Ondernemingsrecht* 2025/44, par. 4.2.
- [52] Van Solinge, *Ondernemingsrecht* 2025/43, par. 3.2.
- [53] Van Solinge, *Ondernemingsrecht* 2025/43, par. 3.1.
- [54] Hogenboom & Kemp, *Ondernemingsrecht* 2025/45, par. 3.
- [55] Zie ook: Van Solinge, *Ondernemingsrecht* 2025/43, voorwoord.
- [56] D.M.H. de Leeuw, 'De Wagevoe in de praktijk: eerste ervaringen met de vernieuwde geschillenregeling', *Bedrijfsjuridische berichten* 2025/58, par. 3.
- [57] Van Solinge, *Ondernemingsrecht* 2025/43, par. 5.
- [58] Van Solinge (*Ondernemingsrecht* 2025/43, par. 6.
- [59] Meijer, *Ondernemingsrecht* 2025/40, par. 3.2
- [60] Hof Amsterdam 30 augustus 2022, ECLI:NL:GHAMS:2022:2493, *TvA* 2022/93.
- [61] HR 15 maart 2024, 22/04483, ECLI:NL:HR:2024:403.
- [62] Zie ook: R. Sharhrokhi & L. de Vries, 'Arbitrating shareholder disputes: Dutch law lens with a Dash of German perspective', *Kluwer Arbitration Blog*, 6 augustus 2025.
- [63] Meijer, *Ondernemingsrecht* 2025/40, par. 3.2.

- [64] Meijer, *Ondernemingsrecht* 2025/40, par. 3.2.
- [65] Meijer, *Ondernemingsrecht* 2025/40, par. 3.2.
- [66] Zie ook: Hogenboom & Kemp, *Ondernemingsrecht* 2025/45, par. 2.
- [67] Rb. Den Haag 12 juli 2017, ECLI:NL:RBDHA:2017:9508, rov. 3.5.
- [68] G.J. Meijer, *De Overeenkomst tot Arbitrage (BPP nr. 13)*, Deventer: Kluwer 2011, par. 10.4.5.3.
- [69] G.J. Meijer, *De Overeenkomst tot Arbitrage (BPP nr. 13)*, Deventer: Kluwer 2011, par. 10.4.5.3.
- [70] *Bühler/Terrapon/Borio* (GAR 2025), p. 3-17.
- [71] Peters, *Ondernemingsrecht* 2025/42, par. 4.
- [72] Peters, *Ondernemingsrecht* 2025/42, par. 4.
- [73] Bühler/Terrapon/Borio, *The Guide to Climate Change and Related Disputes* - First Edition (GAR 2025), p. 6 en 10.
- [74] Peters, *Ondernemingsrecht* 2025/42, par. 4.
- [75] Bühler/Terrapon/Borio, *The Guide to Climate Change and Related Disputes* - First Edition (GAR 2025), p. 8.
- [76] Hogenboom & Kemp, *Ondernemingsrecht* 2025/45, par. 5.